

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący)
SSN Michał Laskowski (sprawozdawca)
SSN Barbara Skoczowska

Protokolant Anna Kowal

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Marka Zajkowskiego,
w sprawie **A.Z.**

skazanego z art. 276 k.k., art. 284 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 26 marca 2026 r.,

kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 22 stycznia 2020 r., sygn. akt IV Ka 2051/18

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Goleniowie

z dnia 6 września 2018 r., sygn. akt II K 822/17,

**uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej punktów II i III, i w
tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w
Szczecinie do ponownego rozpoznania.**

Michał Laskowski Dariusz Świecki Barbara Skoczowska

UZASADNIENIE

A.Z. oskarżony został o dokonanie czterech przestępstw z art. 276 k.k. i art. 284 § 1 k.k. Sąd Rejonowy w Goleniowie, wyrokiem z dnia 6 września 2018 r., sygn. II K 822/17, uznał oskarżonego za winnego przestępstwa z art. 276 k.k. i za przestępstwo to wymierzył mu karę 50 stawek dziennych grzywny po 20 zł każda stawka (zarzut I aktu oskarżenia) oraz za winnego ciągu przestępstw z art. 284 § 2 k.k. (zarzuty II-IV), za które orzekł karę 80 stawek dziennych grzywny po 20 zł każda. Sąd wymierzył oskarżonemu karę łączną 100 stawek dziennych grzywny po 20 zł każda i zasądził od niego koszty postępowania wymierzając opłatę w kwocie 200 zł (pkt IV części rozstrzygającej wyroku).

Wyrok ten zaskarżony został apelacją obrońcy oskarżonego.

Po jej rozpoznaniu Sąd Okręgowy w Szczecinie, wyrokiem z dnia 22 stycznia 2020 r., sygn. IV Ka 2051/18, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnił oskarżonego od popełnienia czynów opisanych w punktach I, II i III części wstępnej i uchylił rozstrzygnięcie o karze łącznej grzywny. Za czyn opisany w punkcie IV części wstępnej zaskarżonego wyroku wymierzył A.Z. karę 50 stawek dziennych grzywny, przyjmując że jedna stawka wynosi 20 zł. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymany został w mocy (pkt II wyroku Sądu Okręgowego). Ponadto Sąd odwoławczy zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa wydatki za postępowanie odwoławcze i wymierzył mu opłatę w wysokości 100 złotych za obie instancje.

Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie zaskarżony został kasacją Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść A.Z. w części dotyczących zasądzonych kosztów postępowania – punkty II i III wyroku. Rzecznik Praw Obywatelskich zarzucił wyrokowi rażące naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 630 k.p.k. w zw. z art. 632 pkt 2 k.p.k., poprzez niezastosowanie ich w niniejszej sprawie i w konsekwencji utrzymanie w mocy wyroku Sądu I instancji w zakresie, w jakim zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe tytułem zwrotu wydatków oraz tytułem opłaty, z jednoczesnym zaniechaniem obciążenia Skarbu Państwa wydatkami związanymi z oskarżeniem w części uniewinniającej oraz zaniechaniem orzeczenia w przedmiocie zasądzenia od Skarbu Państwa na rzecz oskarżonego zwrotu wydatków poniesionych przez oskarżonego w związku z ustanowieniem w sprawie jednego

obrońcy w postępowaniu przed sądem za obie instancje, podczas gdy Sąd II instancji częściowo zmienił wyrok Sądu I instancji uniewinniając oskarżonego od popełnienia trzech zarzucanych mu czynów.

Rzecznik Praw Obywatelskich wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania.

W trakcie rozprawy kasacyjnej Prokurator wniósł o umorzenie postępowania wobec przedawnienia, o którym mowa w art. 641 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich okazała się zasadna i należało uwzględnić zawarty w niej wniosek.

Na wstępie stwierdzić trzeba, że w sprawie nie mogło dojść do umorzenia postępowania z powodu przedawnienia możliwości ściągania kosztów. Adresatem przepisu art. 641 k.p.k. jest organ, którego zadaniem jest ściąganie kosztów. Trzyletni termin przedawnienia określony w tym przepisie biegnie od dnia, w którym koszty te należało uiścić. Termin ten rzeczywiście upłynął, ponieważ postanowienie o ustaleniu kosztów postępowania wydane zostało przez Sąd Rejonowy w Goleniowie w dniu 27 maja 2020 r. (k. 721 akt). Biorąc jednak pod uwagę fakt, że kasacja wniesiona została na korzyść oskarżonego i uwzględniając treść art. 529 k.p.k. uznać trzeba, że brak było przeszkód do rozpoznania kasacji.

Przechodząc do rozpoznania zarzutu kasacji przypomnieć należy, że Sąd Okręgowy w Szczecinie po rozpoznaniu apelacji obrońcy zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Goleniowie, uniewinniając A.Z. od trzech spośród czterech zarzucanych mu czynów. Należy zatem przyjąć, że w $\frac{3}{4}$ był on uwolniony od postawionych mu i przypisanych wyrokiem Sądu pierwszej instancji zarzutów, a skazany za jeden czyn czyli za $\frac{1}{4}$ zarzutów. Ten ułamkowy podział powinien znaleźć swe odzwierciedlenie w rozstrzygnięciu o kosztach postępowania. Zgodnie z art. 632 ust. 2 k.p.k. w razie uniewinnienia oskarżonego koszty procesu ponosi Skarb Państwa. Z kolei art. 630 k.p.k. odnosi się do sytuacji, w której oskarżonego nie skazano za wszystkie zarzucane mu czyny. Wtedy, wydatki związane z oskarżeniem w części uniewinniającej ponosi Skarb Państwa. Jest to zgodne z ogólną zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, z której wynika, że skoro organ państwa oskarżył niesłusznie, choćby w części, ponieść powinien wywołane przez siebie koszty procesu. Oba przepisy interpretować trzeba we wzajemnym powiązaniu.

Przyjąć zatem trzeba, że koszty te obejmują także koszt ustanowienia w sprawie jednego obrońcy, w zakresie w jakim doszło do uniewinnienia, a także umorzenia postępowania. Generalnie zatem $\frac{3}{4}$ kosztów procesu, w tym $\frac{3}{4}$ kosztu ustanowienia obrońcy ponieść powinien w tej sprawie Skarb Państwa. Zaznaczyć przy tym trzeba, że według art. 634 k.p.k. jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej, do kosztów procesu za postępowanie odwoławcze od orzeczeń kończących postępowanie w sprawie mają odpowiednie zastosowanie przepisy o kosztach za postępowanie przed sądem pierwszej instancji.

Rozstrzygnięcie o kosztach w sprawie A.Z. nie mogło jednak ograniczać się do tylko ułamkowego rozliczenia kosztów, ponieważ koszty te związane były w części wyłącznie z postępowaniem o przestępstwo, które prawomocnie przypisano oskarżonemu (czyn na szkodę S.G. – pkt IV części wstępnej wyroku Sądu pierwszej instancji). Z postanowienia Sądu Rejonowego w Goleniowie z dnia 18 stycznia 2018 r. (k. 602 akt głównych) wynika, że świadkowi S.G. przyznano 289,20 zł z tytułu zwrotu kosztów podróży do sądu. Z kolei na k. 721 tych akt znajduje się postanowienie o ustaleniu kosztów sądowych poniesionych w trakcie postępowania. W oparciu o zawarte w aktach dokumenty należało zgodnie z powołanymi wyżej przepisami Kodeksu postępowania karnego rozliczyć koszty w częściach przypadających na skazanego i na Skarb Państwa. Zaznaczyć przy tym trzeba, że w przypadku rozliczania kosztów procesu na podstawie art. 630 k.p.k., a więc wtedy, gdy oskarżonego nie skazano za wszystkie zarzucane mu przestępstwa, rozstrzygnięcie o kosztach zawarte w orzeczeniu kończącym postępowanie powinno kwotowo określać, w jakiej części koszty te ponosi oskarżony, a w jakiej Skarb Państwa. Podobny kształt powinno mieć także orzeczenie o kosztach wydane na podstawie art. 633 k.p.k. Sądy w tych sytuacjach powinny podejmować trud kompletnego, kwotowego rozliczenia kosztów, nie ograniczając się do określenia jedynie zasady ponoszenia kosztów.

Wobec potwierdzenia rażącego naruszenia wskazanych w zarzucie kasacji przepisów prawa, które to naruszenie miało istotny wpływ na treść wyroku w tej części należało uchylić wyrok Sądu Okręgowego Szczecinie w zaskarżonej części i w tym zakresie przekazać sprawę do ponownego rozpoznania.

W toku tego ponownego rozpoznania Sąd powinien ustalić koszty postępowania w odniesieniu do części, w jakiej A.Z. został prawomocnie skazany oraz wysokość kosztów poniesionych w odniesieniu do tych zarzutów, od których został on uniewinniony, a następnie wydać postanowienie określające w jakiej kwocie

koszty te poniesie skazany, a w jakiej obciążony nimi zostanie Skarb Państwa.

Michał Laskowski Dariusz Świecki Barbara Skoczowska

[WB]

[a.ł]